

Эҳромга кириш

Эҳромга кириш

Шайх Мұхаммад Содиқ Мұхаммад Юсуф

11:00 / 27.05.2023 6604

Ҳамма тайёргарлайлар ниҳоясига етиб, ҳаж амалларини бошлаш навбати келади. Шунда ҳаж амалларидан биринчиси эҳром бўлади.

«Эҳром» арабча сўз бўлиб, луғатда «ҳаром қилмоқ» маъносини англатади. Эҳромга кирган одам учун эҳромдан олдин ҳалол бўлган баъзи иш ва нарсалар ҳаром бўлади. Мисол учун, бошқа вақтларда ўзига хушбўй нарсаларни сепиши ҳалол эди, эҳромга киргач, бу нарса ҳаром бўлиб қолади.

Эҳромда кўпгина ҳикматлар бор. Масалан, дунёвий кийимлардан, ҳавои нафснинг шаҳватларидан холи бўлиш Аллоҳ йўлида ўзини бағишишларни мурказидир. Инсон эҳромга кириш вақтида, яъни кийимларидан жудо бўлаётган ва эҳром кийимини ўраётган пайтида бир кун келиб кафандаги киришини ўйласин. Чунки у Аллоҳ таолога йўлиқишида ҳам, ҳажга бораётган чоғдагидек, дунёвий кийимлардан бошқача кийимда бўлади.

Шу билан бирга, эҳромда ҳамма Аллоҳнинг ҳузурида баробар экани намоён бўлади. Ҳамманинг кийими бир хил – икки парча оқ матодан иборат бўлади. Ҳамма бошяланг, оёқяланг бўлиб, Аллоҳ ҳузурида ўз хоксорлигини изҳор этади. Эҳромдаги кишининг турли нарсалар ва ишлардан ман қилиниши унда сабр-тоқатни, чидам ва бардошни камол топтиради ҳамда

Аллоҳ таолонинг неъматлари қадрига етишни ўргатади. Гуноҳлардан сақланиш малакасини орттиради. Уламолар таърифида эса, эҳром ҳаж ёки умрага ният қилиш ва талбия айтиш билан айрим маҳсус ишларни ўзига ҳаром қилишдир.

Эҳромнинг ҳақиқати ҳаж ёки умра ёки иккаласига бирданига ният қилиб, талбия айтишдир. Эҳром учун фақат ният қилиш ёки талбия айтиш кифоя қилмайди. Намозда қалб билан ният, тил билан эса такбири таҳрима айтилиши лозим ва шарт бўлгани каби ҳаж ёки умра эҳромига киришда ҳам ният билан талбия биргаликда топилиши лозимдир. Шу боис дилда ният қилиб, тил билан талбия ёки унинг ўрнини босадиган Аллоҳ таолонинг зикри айтилмаса, эҳромга кирган ҳисобланмайди. Шунингдек, тил билан талбия ёки унинг ўрнини босадиган Аллоҳ таолонинг зикрини айтиб, қалбда эҳромга киришни ният қилмаса, эҳромга кирган бўлмайди.

«Ният қилиш билан бирга зикр ҳам қилиш керак» дегандан мурод, талбия айтиш ёки талбия каби бирор бир зикрни айтишдир ёки қурбонликни етаклаб олишдан иборат талбия ўрнига ўтирадиган нарсадир. Туя ёки молнинг бўйнига ҳаж қурбонлигини билдирадиган бирор белгини қўйиб қўйса ҳам бўлади. Киши эҳромли (муҳрим) бўлиши учун талбия ёки унинг ўрнига ўтадиган нарсанинг топилиши зарурдир.

Эркак кишининг умра ёки ҳаж ниятида тикилган кийим кийиши жоиз эмас. Агар тикилган кийим кийса, каффорат вожиб бўлади. Масалан, ёқаси йўқ кўйлак, иштон, қўлқоп, маҳси, майка, дўппи, костюм, камзул кабилар тикилган кийим саналади. Агар эркак киши юқоридаги кийимлардан бирортасини эҳром ҳолатида кийиб олса, жарима ва фидя лозим бўлади. Шунинг учун эҳром кийимлари тикилмаган бўлиши шартдир. Эҳромнинг суннати икки оқ мато олиб, бирини лунги каби, иккинчисини эса катта сочиқ каби елкасига ташлаб олишдир. Фақат тавоф вақтида юқорисига ташлаб олган катта сочиқ каби матони чап елкасини очиб қўлтиғининг остидан ўтказиб олади.

نَمْ مُرْحَمْ لِأْسَبْلَيْ أَمْ لِلَّوْسَرَ أَيْ هَلْ أَقْرَلُجَرَ نَأْ: أَمْ هَنَعْ لِلَّيْ صَرَرَمْ عَنْ بَلَنْعَ
سَنَأَرْبَلَأَلَوْتَأَلَيْوَأَرْسَلَأَلَوْ، مَئَأَمَغْلَأَلَوْ، صُمْقَلَأْسَبْلَيْ أَلَلَ، هَلْ أَقْبَأَيْثَلَا
نَمَلَفَسَأَمْهَعْ طَقَيْلَوْ، نَيْفُخَسَبْلَيْلَفَنْيَلَعَنْ دَجَيْأَلَدَحَأَلَلَ، فَأَفَحَلَأَلَوْ
سَمَحَلَأْهَأَورَ، سَرَوْأَنَأَرْفَعَزَلَأْسَمَأَيْشَبَأَيْثَلَنَمَأُسَبْلَتَأَلَوْ، نَيْبَعَلَلَا.

Ибн Умар розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

«Бир киши: «Эй Аллоҳнинг Расули! Эҳромдаги киши қайси кийимларни кияди?» деди. «Кўйлаклар, саллалар, шалворлар, кулоҳлар, махсиларни киймайди. Аммо кийгани шиппак топмаса, махси кийиб, ошиғидан пастидан кесиб олсин. Заъфарон ва варас теккан кийимларни кийманглар», дедилар у зот».

Бухорий, Муслим, Абу Довуд, Термизий, Насойи ривоят қилишган.

وَهُوَ مِلْسٌ وَهِيلْعٌ هَلْلَا هِلْصٌ يِبْنَلَا يَتَأَلْجَرَنَأُ : هَنَعُ هَلْلَا يِضَرَّةَ يِمَلَنْبَ بَهَلْعَيْ نَعَ
أَيْ بَلْأَقَفَ، هَبْجَهَيَلَعَ وَهَسْأَرَوَهَتَيَحَلُّ رَفَصُمَ وَهَوَهَرَمُعَلَابَلَهَأَدَقَ، هَنَأَرَعَجَلَابَ
لَسْغَأَوَهَبْجَلَكْنَعَعْزَنَأَهَلَأَقَفَ، هَيَرَتَأَمَكَأَنَأَوَهَرَمُعَبُتَمَرَحَأَيَنَإِهَلَلَلَوَسَرَ
هَسْمَحَلَأَهَأَورَ . «كَتَرَمُعَيْفُهَعَنْصَافَكَجَحَيْفُأَعَنْأَصَتَنُكَأَمَهَهَرَفَصَلَكْنَعَ

Яъло ибн Умайя розияллоху аңхудан ривоят қилинади:

«Расууллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Жаъронада умра ниятини қилиб бўлганларида соқоли ва бошини сариққа бўяган, чопон кийиб олган бир киши келди ва: «Эй Аллоҳнинг Расули! Мен умрага эҳром боғладим. Ўзим эса сиз кўриб турганингиздек», деди. «Устингдаги түнни еч. Ўзингдаги сариқни юв. Ҳажингда нима қилсанг, умрангда ҳам шуни қил», дедилар».

Бухорий, Муслим, Абу Довуд, Термизий, Насойи ривоят қилишган.

Ибн Умар розияллоху анхұмодан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг аёлларни эҳромда қўлқоп кийишдан, ниқоб тутишдан ва заъфарон ҳамда варас теккан нарса кийишдан қайтарганларини эшийтдим. Ундан бошқа яхши кўрган рангдаги кийимларини: бўялганми, ипакми, сарпоми, шалворми, кўйлакми, махсими, кияверсин».

«Сунан» эгалари ва Аҳмад ривоят қилишган.

Эҳром ҳолатидаги эркак кишиларнинг қоматига муносиб шаклда тикилган кийимни кийиб олиши жоиз эмас. Лекин шим ёки шалвар тарзида бўлмай, қоп каби тикилиб, икки томонини очиб олинса, зараги йўқ, яъни

кароҳиятсиз жоиздир.

Эҳромнинг юқори қисмига ҳам, паст қисмига ҳам пул, паспорт ва шу каби бошқа нарсаларни сақлаш учун чўнтак тикиш жоиздир. Шунингдек, икки эҳром кийимини бир-бирига қўшиб юбориш ҳам кароҳиятсиз жоиздир.

Эхромга кирмоқчи бўлган одам сочи, тирноғи, мўйлабини ва олиниши лозим бўлган тукларини олиб, сўнгра ғусл қиласди. Кейин икки парча оқ, янги ёки ювилган матони (халқ тилида «эхром кийими»ни) олиб, бирини киндиги билан тиззасини қўшиб тўсадиган ҳолатда белига тутади. Бу «изор» дейилади. Иккинчисини елкаси аралаш айлантириб ўрайди. Буниси «ридо» дейилади. Баданига ва эхром кийимига хушбўй нарса суртади, аммо у нарсанинг ранги кийимда қолмаслиги шарт қилинади.

Сүнгра икки ракат намоз ўқииди. Биринчи ракатда Фотиҳа сурасидан кейин Кафирун, иккинчи ракатда Ихлос сурасини ўқииди. Сүнгра қайси ҳажни қилмоқчи бўлса, ўшанга мос ният қиласи. Масалан, ифрод ҳажининг нияти:

يَنِمْ هَلْبَقَتَ وَ يَلْ هَرْسَيَفْ جَحْلُ ا دِيرَا يَنِإِمْهَلْلَا

«Аллохумма инни уридул ҳажжа фа яссирху ли ва тақоббалху минни.

Яъни, «Аллоҳим, мен ҳажни ирода қиласман, уни менга осон этгил ва қабул айлагил».

Таматтуъ ҳажининг нияти:

يَنِمْ مَهْلَلْ بَقَتَوْ يَلْ آهْرَسَ يَفَّةَ رُمْعَلْ أَدِيْرَا يَنِمْ مَهْلَلْ لَا

«Аллохумма инни уридул умрата фа яссирҳа ли ва тақоббалҳа минни».

Яъни, «Аллоҳим, мен умрани ирода қиласман. Уни менга осон этгил ва қабул айлагил».

Қирон ҳажининг нияти:

يَنِّمْ أَمْهُلْ بَقَتَ وَيَلْ أَمْهُرْسَيَفْ حَلْ أَوْ قَرْمُعْلَأْ دِيرَأْ يَنِّمْهُلْلَا

«Аллоҳумма инни уридул умрата вал-ҳажжа фа яссирхума ли ва тақоббалхума минни»

Яъни, «Аллоҳим, мен умра ва ҳажни ирода қиласан, уларни менга осон этгил ва қабул айлагил».

Агар бирор киши номидан ҳажи бадал қилаётган бўлса, ўша киши номидан ният қилиб қуийдаги дуони ўқийди:

ْنَعْ يِنْمُولْلَبَقَتَ وَ يِلْمُرَسَيَفِنْأَلْفُنْعَ حَلْدِيْرُأْ يِنْإِمْلَلْلَا

«Аллоҳумма инни уридул ҳажжа ъан фулонин фа яссирху ли ва тақоббалху минни ъанху».

Маъноси: «Аллоҳим, фалончининг номидан ҳажни ирода қилдим, уни менга осон этгин, мен ва унинг тарафидан қабул этгин.

«Мўминнинг умр сафари» китобидан